

Poštovana ravnateljice, profesori i profesorice, roditelji, djelatnici škole, prijatelji, i vi – moji kolege maturanti,

u ovom trenutku imam čast iznijeti misli, osjećaje i iskustva koje dijelim sa svima vama, mojim kolegama.

Danas stojimo na simboličnom rubu, rubu između dvaju svjetova, između onoga što je bilo i onoga što dolazi. Ovaj dan nije samo kraj srednjoškolskog obrazovanja. Ovo je dan kada svjesno zastajemo kako bismo rekli: „To smo prošli i spremni smo za ono što slijedi.“

A što smo to zapravo prošli?

Bila je to priča s poglavljima različitih žanrova: bilo je drame, komedije, ponekog trilera uoči ispita, a katkad i poezije u tišim trenucima, kad bi pogled kroz prozor govorio više od nastavne jedinice.

Bila je to priča koja nas je oblikovala. I zato danas ne završavamo samo obrazovni ciklus, završavamo jedno razdoblje života u kojem smo učili tko smo.

Škola je bila mjesto gdje se učilo o svijetu, ali i o ljudima. Bila je to zajednica, katkad nesavršena, ali stvarna. U ovim smo se učionicama naučili nositi s autoritetom na drugačiji način – ne više kao djeca koja slušaju bez promišljanja, nego kao mladi ljudi koji uče gdje je granica između poštovanja i sposobnosti samostalnog i kritičkog razmišljanja. Naučili smo slušati jedni druge i onda kada nam se mišljenja razlikuju.

A možda najvažnije od svega, škola je bila zrcalo. Pokazivala nam je kakvi smo kada nam ide, i još važnije, kakvi smo kada nam ne ide. Kako podnosimo kritiku. Koliko izdržimo bez odustajanja. Je li nam više stalo do ocjene ili do znanja. To su ona tiha, neocijenjena pitanja koja ipak ostaju za cijeli život.

Obrazovanje, pravo obrazovanje, nikada nije bilo samo puko usvajanje činjenica. To je proces u kojem se oblikuje unutarnji svijet čovjeka. To je vježbanje etike, razuma, samopouzdanja i upornosti. I zato, kada kažemo da srednja škola traje tri ili četiri godine, to je možda kalendarski točno, no njezini učinci traju cijeli život.

Sada dolazi ono što zovemo stvarnim svijetom. Pitanje je – što je stvarno u svijetu koji svakodnevno mijenja svoja lica? U svijetu umjetne inteligencije, klimatskih kriza, populizama, nesigurnih tržišta i globalnih nejednakosti?

Možda ne znamo točno čime ćemo se baviti, ali znamo čemu želimo pripadati. Želimo biti dio svijeta u kojem se cijeni znanje, svijeta u kojem je hrabrost misliti svojom glavom zavidnija i privlačnija od konvencionalnosti praćenja većine. Svijeta u kojem se ne vrednuje samo koliko zarađujemo – nego koliko doprinosimo.

U takvom svijetu, ono što smo ovdje naučili postaje dragocjeno. I više od toga – postaje obveza. Jer tko ima znanje, ima i odgovornost.

U jednom je pismu Marina Cvetajeva napisala: „Što god činila – činim zato što sam u školi čitala stihove. A stihovi su me naučili da je svijet istinit samo ako ga osjećaš.“

Ove godine, možda više nego ijedna generacija prije nas, izlazimo u svijet gdje se traže oni koji osjećaju. Oni koji nisu otupjeli. Koji ne okreću glavu. Koji nisu zaboravili kako izgleda poštenje. I koji se, bez obzira na sve, i dalje trude biti dobri ljudi.

I zato je sad trenutak za zahvalu.

Hvala profesorima što su nas ponekad izazvali i nagnali da rastemo, čak i onda kada to nismo odmah razumjeli. Zahvaljujemo vam što ste nam otvorili vrata prema svijetu znanja koji nije hladan ni surov, već bogat, izazovan i ispunjen smislom. Hvala što ste nas učili da disciplina i ljudskost nisu suprotnosti, nego nerazdvojni saveznici. Hvala što ste vjerovali da možemo više i kad nismo vjerovali sami sebi.

Hvala roditeljima što su nas nosili na leđima onda kad smo mi tvrdili da nam pomoć ne treba. Hvala vam što ste stajali iza nas kad smo okretali leđa. Što ste nas, na svoj način, učili vrijednosti koje nijedna škola ne predaje.

I hvala svima nama, maturantima. Bili smo razredni kolege, a ponekad i rame za plakanje. Podržavali smo se u sitnicama, šalili se kada nije bilo lako i šutjeli kad su riječi bile suviše.

Odlazimo iz školskih klupa, ali ne iz priče koju smo zajedno ispisivali.

I možda za kraj, kad jednom sve konkretno i mjerljivo izblijedi: koliko smo imali sati, koje smo gradivo obradili, tko je što odgovorio, ostat će ono što se ne stavlja u rubrike i tablice.

Ostat će pitanje: „Jesmo li postali ljudi koji znaju razliku između onoga što je korisno i onoga što je važno?“

Nismo ovdje da bismo bili savršeni, ali jesmo da bismo pokušali biti istiniti – prema sebi, prema drugima i prema onome što smatramo ispravnim.

I ako u tome uspijemo – ne kao generacija s najvišim prosjekom, nego kao ljudi koji nisu izgubili osjećaj za bitno – tada smo uspjeli. I škola. I mi.

Hvala vam.